

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
-УПРАВА ЗА ВЕТЕРИНУ-
Број:323-07-10300/2009-05
Датум: 28.12.2009. године
Београд

На основу члана 48. став 1 Закона о државној управи („Службени гласник 79/05 и 101/07), а у вези са чланом 70. став 1. Закона о безбедности хране („Службени гласник РС”, број 41/09),

Директор Управе за ветерину, доноси

ИНСТРУКЦИЈУ О УЗИМАЊУ УЗОРАКА И МЕТОДАМА АНАЛИЗЕ ХРАНЕ ЗА ЖИВОТИЊЕ

1. Овом инструкцијом се усмерава организација узимања узорака и упућује на методе анализе које се користе код посебне контроле хране за животиње, са сврхом утврђивања њене исправности, ради заштите безбедности хране и хране за животиње.
2. Поједини изрази употребљени у овој инструкцији имају следеће значење:
 - 1) **наковање** јесте производ тако упакован да му се означени састав и количина не могу променити без отварања или при отварању, видно и трајно оштети амбалажу;
 - 2) **серија** јесте укупна количина супстанце која се анализира;
 - 3) **узорак** јесте мањи део укупне количине супстанце или серије која се анализира, а мора представљати целину супстанци од које се узима узорак;
 - 4) **појединачни случајни узорак** јесте мања количина хране за животиње, узета на једном месту производне серије случајним узорком;
 - 5) **збирни узорак** јесте збир појединачних случајних узорака из једне серије;
 - 6) **редуковани** узорак јесте репрезентативни део збирног узорка, добијен поступком редуковања збирног узорка;
 - 7) **лабораторијски** (коначни) узорак јесте део редукованог збирног узорка или хомогенизовани збирни узорак.
3. О сваком узимању узорака хране за животиње саставља се записник, у који се уписују следећи подаци:
 - 1) назив и седиште надлежног органа који обавља узорковање;
 - 2) место и датума узимања узорака;
 - 3) ознака узорка;
 - 4) име и потпис овлашћене особе која је обавила узорковање,

- 5) имена и потписи присутних странака;
 - 6) маса односно волумен серије из које је узет узорак;
 - 7) број појединачних узорака;
 - 8) начин припремања узорака;
 - 9) количина збирног узорка;
 - 10) начин припремања редукованог узорка;
 - 11) количина припремљеног редукованог узорка;
 - 12) количина лабораторијског узорка;
 - 13) декларисани састав узорка;
 - 14) порекло сваког од збирних узорака;
 - 14) врста и ознака превозног средства из којег је узорак узет.
4. Узорци узети у складу са одредбама ове инструкције сматрају се репрезентативним за целу серију.
 5. Службено узимање узорака врше надлежни ветеринарски инспектори и друге особе овлашћене у складу са посебним прописима.
 6. Опрема која се користи приликом узимања узорака мора бити израђена од материјала који се лако чисте и дезинфикују и не могу контаминирати производе од којих се узимају узорци.
 7. Опрема за ручно узимање узорака у чврстом стању састоји се од:
 - 1) лопатице са равним дном и вертикалним странама;
 - 2) сонде са уздужним прорезом и димензијама прилагођеним врсти амбалаже (дубини контејнера, димензији вреће, итд) и храни за животиње која се узоркује.
 8. За узимање узорака из превозних средстава може се користити механичка опрема.
 9. Ако је потребно узорке је могуће узети и након распакивања.
 10. За припрему појединачних случајних узорака, као и за припремање редукованих и лабораторијских узорака може се користити опрема за раздвајање узорака, којом се узорак дели на приближно једнаке делове.
 11. Опрему за узимање узорака хране за животиње у течном облику представљају градуиране посуде.
 12. При узимању узорака за контролу састава, додатака, као и непожељних и супстанци у храни за животиње, серија мора бити довољно велика да се може узети најмањи прописани број појединачних случајних узорака производа.
 13. Појединачни случајни узорци узимају се из целе серије тако да буду приближно једнаке величине.

14. Број појединачних случајних узорака који се узима при узорковању:

Храна за животиње у расутом стању (ринфуз):

Маса серије	Најмањи број појединачних случајних узорака
Серија до 2,5 тоне	седам
Серија преко 2,5 тоне	Квадратни корен из петине тона у серији(а), до највише 40 појединачних случајних узорака

Пакована храна за животиње:

Паковања масе мање од 1 кг или волумена мањег од 1 литре	За паковања или посуде чији садржај не прелази 1 кг или 1 л или 4 камена за лизање у виду блока, од којих сваки није тежи од 1 кг
<i>Паковања масе изнад 1 кг</i>	
Серија 1 – 4 паковања	Из сваке паковања по један појединачни случајни узорак
Серија 5 – 16 паковања	Из 4 паковања по један појединачни случајни узорак
Серија са више од 16 паковања	Из квадратног корена броја паковања која чине серију(а), до највише 20

Течна или полутечна храна за животиње:

Посуде чији садржај не прелази 1 литар	Узети садржај оригиналног паковања односно посуде.
--	--

Посуде чији садржај прелази 1 литар	Број узорака које треба узети:
Серија 1 – 4 посуде	Из сваке посуде по 1 појединачни случајни узорак
Серија 5 – 16 посуда	Из 4 посуде по један појединачни случајни узорак
Серија са више од 16 посуда	Из квадратног корена броја посуда које чине серију(а), до највише 20 посуда

15. Узорке треба узети из различитих посуда.

16. Узорци се могу узети и при пражњењу посуда. При томе избегавати прве фракције. У сваком случају укупни волумен не сме бити мањи од 10 литара.

17. Серија се дели на одговарајући број једнаких делова. Узима се потребан број појединачних случајних узорака у складу са тачком 12. ове инструкције и из сваког дела узима се најмање један узорак.

18. Узорке је могуће узети и при утовару или истовару.

19. За сваку серију из појединачних случајних узорака припрема се један збирни узорак, чија количина не сме бити мања од 4 кг за храну за животиње у расутом стању.

14. Број збирних узорака за паковану храну за животиње :

Паковања масе до 1 кг	Маса садржаја 4 оригинална паковања
Паковања масе изнад 1 кг	4 кг

15. Број збирних узорака за течну или полутечну храну за животиње:

Посуде до 1 литре	Волумен садржаја 4 оригиналне посуде
Посуде са више од 1 литре	4 литре

16. Број збирних узорака за камен за лизање у виду блока:

Масе мање од 1 кг	Маса 4 оригинална камена за лизање у виду блока
Масе веће од 1 кг	4 кг

17. Ако је потребно лабораторијски (коначни) узорак припрема се редуковањем збирног узорака.

18. Мора се анализирати најмање један лабораторијски узорак чија количина не сме бити мања од:

Сува храна за животиње	500 г
Течна или полутечна храна за животиње	500 мл

19. При узимању узорака хране за животиње на непожељне супстанце, као што су микотоксини, ражена главица, рицинус, кроталарија, серија мора бити довољно велика да се може узети најмањи прописани број узорака.

20. Број појединачних случајних узорака одређује се на следећи начин:

Храна за животиње у расутом стању(ринфуз):

Маса серије	Најмањи број појединачних случајних узорака који се морају узети:
Серија до 2,5 тоне	седам
Серија преко 2,5 тоне	Квадратни коријен из петине броја тона у серији(а), до највише 40 појединачних случајних узорака

Пакована храна за животиње:

Величина серије	Најмањи број паковања из којих се мора узети узорке
Серија 1 – 4 паковања	Из сваке паковања по 1 појединачни случајни узорак
Серија 5 – 16 паковања	Из 4 паковања по један појединачни случајни узорак
Серија са више од 16 паковања	Из квадратног корена броја паковања која чине

	серију(а), до највише 40 паковања
--	-----------------------------------

21. Број збирних узорака зависи од величине серије. Укупна маса појединачних случајних узорака из којих се припрема један збирни узорак не сме бити мања од 4 кг. Број збирних узорака одређује се на следећи начин:

Храна за животиње у расутом стању (ринфуз):

Маса серије	Најмањи број збирних узорака по серији
До 1 тоне	1
Од 1 – 10 тона	2
Од 10,001 – 40 тона	3
Више од 40 тона	4

Пакована храна за животиње:

Величина серије као број паковања у серији	Најмањи број збирних узорака по серији
Од 1 – 16 паковања	1
Од 17 – 200 паковања	2
Од 201 – 800 паковања	3
Више од 800 паковања	4

22. Делове запаковане хране за животиње који су предмет узорковања треба узимати сондом или лопатицом.

23. Сву згрудвану храну за животиње треба претходно уситнити (ако је потребно претходно издвојити те након тога уситњавања вратити узорак).

24. Лабораторијске (коначне) узорке припремамо из редукованих збирних узорака даљим редуковањем. Из једног збирног узорка потребно је анализирати најмање један лабораторијски узорак. Маса лабораторијског узорка за анализу не сме бити мања од 500 г односно 500 мл.

25. Сваки лабораторијски узорак треба добро промешати да се добије хомогенизован узорак. Ако је потребно механичким делитељем или методом ручног четвртања збирни узорак се прво смањи на најмање 2 килограма или 2 литре.

26. Морају се припремити најмање три приближно једнака узорка и сваки од њих запаковати у примерену посуду, при чему треба водити рачуна да се спречи промена састава и/или контаминација током превоза и складиштења.

27. Узорци се морају узети у што краћем року и на начин да се избегне контаминација узорака и промена састава. Опрема за узорковање, радне површине и амбалажа за узорке морају бити чисте и суве.
28. За сваки збирни узорак треба најмање један лабораторијски узорак одмах доставити у овлашћену лабораторију са свим подацима који се односе на анализу узорка.
29. Посуде са лабораторијским узорцима морају бити означене и запечаћене на начин да их није могуће отворити без оштећења печата.
30. О обављеним узорковањима, врсти и величини серије морају се водити евиденције.
31. За испитивање хране за животиње примењиваће се методе анализе прописане Правилником о методама узимања узорака о методама физичких, хемијских и микробиолошких анализа сточне хране („Службени лист СФРЈ“ број 15/87).
32. Ова инструкција примењиваће се од дана објављивања на интернет страници Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

ДИРЕКТОР

др Зоран Мићовић

